

Nr 171

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag angående ändrad lydelse av 2 § 4:o) och 16:o) lagen den 26 maj 1909 (nr 38 s. 3) om Kungl. Maj:ts regeringsrätt; given Stockholms slott den 8 november 1968.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över justitieärenden och lagrådets protokoll, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till lag angående ändrad lydelse av 2 § 4:o) och 16:o) lagen den 26 maj 1909 (nr 38 s. 3) om Kungl. Maj:ts regeringsrätt.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

BERTIL

Herman Kling

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås vissa ändringar i regeringsrättslagen. De sammanhänger med dels tillkomsten av smittskyddslagen, dels några nya bestämmelser i lagen om djurskydd.

Förslag

till

Lag

angående ändrad lydelse av 2 § 4:o) och 16:o) lagen den 26 maj 1909

(nr 38 s. 3) om Kungl. Maj:ts regeringsrätt

Härigenom förordnas, att 2 § 4:o) och 16:o) lagen den 26 maj 1909 om Kungl. Maj:ts regeringsrätt¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

2 §.

4:o) mål om avlöningsförmåner, mål om annan ersättning, såvitt den enligt gällande författningar utgår av statsmedel och anspråket ej är framställt mot riksförsäkringsanstalten eller avser ersättning för tamdjur som dödats eller skadats av rovdjur eller angår ersättning i anledning av myndighets ingripande med stöd av *epidemilagen*, livsmedelsstadgan eller mejeristadgan för att hindra spridning av smitta eller gäller ersättning för kostnader, som kommun fått vidkännas på grund av stadgande i lagen om kommunal beredskap eller lagen om krigshjälp, eller rör ersättning för kostnader till följd av övergången till högertrafik;

mål om sådant ————— i riket;

16:o) mål om meddelande ————— enligt civilförsvarlagen;

mål om meddelande i särskilda fall av föreskrift rörande djurs vård och behandling eller om tillstånd enligt 8 a § lagen om djurskydd;

eller överenskommelser; mål om annan ersättning, såvitt den enligt gällande författningar utgår av statsmedel och anspråket ej är framställt mot riksförsäkringsanstalten eller avser ersättning för tamdjur som dödats eller skadats av rovdjur eller angår ersättning i anledning av myndighets ingripande med stöd av *smittskyddslagen*, livsmedelsstadgan eller mejeristadgan för att hindra spridning av smitta eller gäller ersättning för kostnader, som kommun fått vidkännas på grund av stadgande i lagen om kommunal beredskap eller lagen om krigshjälp, eller rör ersättning för kostnader till följd av övergången till högertrafik;

mål om meddelande i särskilda fall av föreskrift rörande djurs vård och behandling eller om tillstånd enligt 8 a §, om förbud eller åläggande enligt 14 § 4 mom. eller om omhändertagande enligt 17 § första stycket lagen om djurskydd;

mål om ersättning enligt 10 § smittskyddslagen;

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1969.

¹ Senaste lydelse av 2 § 4:o) se 1967:708 och av 2 § 16:o) se 1966:678.

Utdrag av protokollet över justitieärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Regenten, Hertigen av Halland, i statsrådet på Stockholms slott den 18 oktober 1968.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LANGE, KLING, JOHANSSON, HOLMQVIST, PALME, SVEN-ERIC NILSSON, LUNDKVIST, GUSTAFSSON, GEIJER, MYRDAL, ODHNOFF, WICKMAN, MOBERG.

Chefen för justitiedepartementet, statsrådet Kling, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter fråga om *ändring i lagen om Kungl. Maj:ts regeringsrätt* och anför.

1. Enligt 2 § 16:o) lagen den 26 maj 1909 (nr 38 s. 3) om Kungl. Maj:ts regeringsrätt ankommer det på regeringsrätten att handlägga bl. a. mål om meddelande i särskilda fall av tillstånd, förbud eller föreläggande enligt författningar och föreskrifter rörande den allmänna hälsovården. Bestämmelsen innebär att regeringsrätten har att tillämpa bl. a. lagen den 20 juni 1918 (nr 460) angående åtgärder mot utbredning av könssjukdomar, vanligen kallad *lex veneris*, epidemilagen den 19 juni 1919 (nr 443) och tuberkulosförordningen den 31 mars 1939 (nr 113). Hos Kungl. Maj:t fullföljda mål om ersättning av statsmedel med anledning av myndighets ingripande med stöd av epidemilagen för att hindra spridning av smitta prövas av Kungl. Maj:t i statsrådet enligt särskild föreskrift i 2 § 4:o) regeringsrättslagen.

Den 1 januari 1969 träder smittskyddslagen den 26 april 1968 (nr 231) i kraft. Genom lagen upphävs *lex veneris*, epidemilagen och tuberkulosförordningen.

Enligt smittskyddslagen är den som lider av allmänfarlig sjukdom eller för smitta därav skyldig att låta inta sig för vård på sjukhus om han med hänsyn till fara för smittans spridning inte kan behandlas i öppen vård. Beträffande den som behandlas i öppen vård kan föreskrifter meddelas om isolering och om inskränkning i hans verksamhet. Bestämmelserna om intagning och om särskilda föreskrifter för den som behandlas i öppen vård gäller även för den som av läkare misstänks lida av allmänfarlig sjukdom eller föra smitta därav. Beslut fattas av vissa angivna läkare och läkares beslut skall underställas hälsovårdsnämnden, om den beslutet rör begär det. Hälsovårdsnämnden får också självmant pröva beslut som läkare meddelat (7 §).

Om någon har tagits in på sjukhus enligt de nyssnämnda bestämmelserna eller om någon intagen eljest misstänks lida av allmänfarlig sjukdom eller

föra smitta därav, är han skyldig att stanna kvar och underkasta sig nödvändig vård till dess han med hänsyn till faran för att han skall sprida smitta kan behandlas i öppen vård (8 §).

När allmänfarlig sjukdom har inträffat, skall hälsovårdsnämnden vid behov ombesörja att smittrening på kommunens bekostnad sker av den sjukets bostad och annan lokal där han har uppehållit sig samt av gång- och sängkläder och andra föremål, som kan befaras överföra smitta. Om det anses nödvändigt, får hälsovårdsnämnden mot utgivande av skäligen ersättning låta förstöra gång- och sängkläder samt andra föremål (10 §).

Om Kungl. Maj:t bemyndigar länsstyrelsen, kan den, utöver vad som föreskrivs i lagen i övrigt, förordna om isolering av befolkningen inom visst område och därmed jämförbar åtgärd, förstöring eller förändring av egendom eller förbud mot eller inskränkning i användningen därav, om åtgärden är påkallad av särskilda skäl för att hindra utbredningen av allmänfarlig sjukdom (11 §).

Den som har anledning att anta att han lider av venerisk sjukdom är skyldig att söka läkare och underkasta sig den behandling som behövs (12 §). Gör han inte det, skall länsläkaren anmana honom att söka läkare och underkasta sig behandling samt att förete intyg om att detta skett. Föreligger det grundad anledning att befara att han skall sprida smitta, skall han anmanas att låta inta sig på sjukhus (13 §). Om anmaning inte följs, kan länsstyrelsen i det län där den anmanade vistas besluta att han skall inställas hos läkare för undersökning eller behandling eller, om det finns grundad anledning att befara att han skall sprida smitta, att han skall intas på sjukhus. Kan det skäligen antas att anmaning inte skulle efterföljas, får sådant beslut meddelas utan föregående anmaning (14 och 15 §§).

Den som har tagits in på sjukhus för venerisk sjukdom är skyldig att stanna kvar och underkasta sig nödvändig vård till dess det inte längre finns grundad anledning att befara att han skall sprida smitta (16 §).

Talan mot hälsovårdsnämnds beslut och mot läkares beslut varigenom någon har vägrats utskrivning från sjukvårdsanstalt förs genom besvär hos länsstyrelsen. Talan mot länsstyrelsens beslut förs genom besvär hos Kungl. Maj:t (21 och 33 §§).

Alla de frågor som nu har nämnts är, såvitt avser beslut i särskilda fall, av den naturen att besvär över länsstyrelsens beslut bör prövas av regeringsrätten. Som lagrådet framhöll vid sin behandling av förslaget till smittskyddslag (prop. 1968: 36 s. 99) finns det ingen bestämmelse i regeringsrättslagen som uttryckligen ger regeringsrätten möjlighet att pröva ersättningsmål enligt 10 § smittskyddslagen. Visserligen har regeringsrätten enligt praxis tidigare prövat liknande frågor om ersättning av kommunala medel enligt epidemilagen och tuberkulosförordningen (se SOU 1959: 4 s. 111 och SOU 1966: 70 s. 470), men det synes önskvärt att regeringsrättens behörighet att avgöra de nämnda ersättningsmålen föreskrivs uttryckligen. Lämp-

ligen bör sist i 2 § 16:o) regeringsrättslagen anges mål om ersättning enligt 10 § smittskyddslagen. Övriga mål om beslut i särskilda fall som fullföljts hos Kungl. Maj:t enligt 33 § smittskyddslagen torde kunna prövas av regeringsrätten redan enligt nuvarande bestämmelser i 2 § 16:o) regeringsrättslagen.

Enligt 25 § smittskyddslagen skall polismyndighet lämna handräckning i vissa angivna hänseenden på begäran av hälsovårdsnämnd, länsstyrelse eller vissa läkare. Talan i handräckningsmål prövas i sista hand av regeringsrätten enligt föreskriften i 2 § 18:o) regeringsrättslagen.

Vissa åtgärder enligt smittskyddslagen kan föranleda ersättning för kostnader och andra förluster enligt dels kungörelsen den 18 maj 1956 (nr 296) om ersättning av statsmedel i vissa fall för ingripanden i hälsovårdens intresse, dels lagen den 18 maj 1956 (nr 293) om ersättning åt smittbärare. Hos Kungl. Maj:t fullföljda mål om ersättning enligt dessa författningar bör liksom tidigare handläggas i statsrådet. I enlighet härmed bör ordet epidemilagen i 2 § 4:o) regeringsrättslagen bytas ut mot smittskyddslagen.

2. Ett förslag till lag angående ändring i lagen den 19 maj 1944 (nr 219) om djurskydd (djurskyddslagen) har tidigare i dag remitterats till lagrådet. Enligt förslaget skall till 14 § i lagen fogas ett nytt moment, 4 mom., som ger länsstyrelse rätt i vissa fall att förbjuda person att handha djur eller visst slag av djur samt att meddela ägare åläggande att avhända sig djur och förbud att anskaffa djur eller visst slag av djur. Sådant beslut skall kunna meddelas mot den som underlåter att efterkomma föreskrift som har meddelats enligt 14 § 2 mom. första stycket djurskyddslagen och som är av väsentlig betydelse från djurskyddssynpunkt. Beslut av nämnt slag skall också kunna meddelas om i annat fall missförhållande av allvarlig natur befinns föreligga i fråga om djurens vård eller behandling. Förbud skall avse bestämd tid eller gälla tills vidare. Iakttar djurägare inte åläggande att avhända sig djur eller förbud att anskaffa djur, skall länsstyrelsen enligt förslaget kunna förordna att djur som avses med beslutet skall omhändertas genom polismyndighetens försorg. En bestämmelse härom föreslås bli införd som ett andra stycke i 17 § djurskyddslagen. Det ankommer på polismyndigheten att efter värdering låta sälja eller döda omhändertaget djur.

Mot länsstyrelsens beslut i ärende enligt djurskyddslagen kan talan föras hos Kungl. Maj:t genom besvär. Enligt 2 § 16:o) regeringsrättslagen prövar regeringsrätten mål om meddelande i särskilda fall av föreskrift rörande djurs vård och behandling samt om tillstånd enligt 8 a § djurskyddslagen. Som jag framhöll vid remissen till lagrådet av förslaget till lag angående ändring i djurskyddslagen bör det ankomma på regeringsrätten att pröva även mål om förbud eller åläggande enligt 14 § 4 mom. eller om omhändertagande enligt 17 § andra stycket. En uttrycklig föreskrift härom synes böra tas in i 2 § 16:o) regeringsrättslagen.

Talan mot beslut som länsstyrelse har meddelat med anledning av besvär över polismyndighets beslut att låta försälja eller döda omhändertaget djur prövas av Kungl. Maj:t i statsrådet.

Jag förordar således, under förutsättning att förslaget till ändring i djurskyddslagen leder till lagstiftning, att till de i 2 § 16:o) nämnda målen enligt djurskyddslagen fogas mål om förbud eller åläggande enligt 14 § 4 mom. eller om omhändertagande enligt 17 § andra stycket samma lag.

De här förordade ändringarna i regeringsrättslagen bör träda i kraft den 1 januari 1969.

I enlighet med det anförda har inom justitiedepartementet upprättats förslag till lag angående ändrad lydelse av 2 § 4:o) och 16:o) lagen den 26 maj 1909 (nr 38 s. 3) om Kungl. Maj:ts regeringsrätt. Förslaget torde få fogas till statsrådsprotokollet i detta ärende som *bilaga*.

Jag hemställer, att lagrådets utlåtande över lagförslaget inhämtas enligt 87 § regeringsformen genom utdrag av protokollet.

Vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt bifaller Hans Kungl. Höghet Regenten.

Ur protokollet:

Margit Edström

Förslag

till

Lag

angående ändrad lydelse av 2 § 4:o) och 16:o) lagen den 26 maj 1909

(nr 38 s. 3) om Kungl. Maj:ts regeringsrätt

Härigenom förordnas, att 2 § 4:o) och 16:o) lagen den 26 maj 1909 om Kungl. Maj:ts regeringsrätt¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

2 §.

4:o) mål om avlöningsförmåner, — — — eller överenskommelser; mål om annan ersättning, såvitt den enligt gällande författningar utgår av statsmedel och anspråket ej är framställt mot riksförsäkringsanstalten eller avser ersättning för tamdjur som dödats eller skadats av rovdjur eller angår ersättning i anledning av myndighets ingripande med stöd av *epidemilagen*, livsmedelsstadgan eller mejeristadgan för att hindra spridning av smitta eller gäller ersättning för kostnader, som kommun fått vidkännas på grund av stadgande i lagen om kommunal beredskap eller lagen om krigshjälp, eller rör ersättning för kostnader till följd av övergången till högertrafik;

mål om sådant — — — — — i riket;

16:o) mål om meddelande — — — enligt civilförsvarslagen; mål om meddelande i särskilda fall av föreskrift rörande djurs vård och behandling eller om tillstånd enligt 8 a § lagen om djurskydd;

mål om annan ersättning, såvitt den enligt gällande författningar utgår av statsmedel och anspråket ej är framställt mot riksförsäkringsanstalten eller avser ersättning för tamdjur som dödats eller skadats av rovdjur eller angår ersättning i anledning av myndighets ingripande med stöd av *smittskyddslagen*, livsmedelsstadgan eller mejeristadgan för att hindra spridning av smitta eller gäller ersättning för kostnader, som kommun fått vidkännas på grund av stadgande i lagen om kommunal beredskap eller lagen om krigshjälp, eller rör ersättning för kostnader till följd av övergången till högertrafik;

mål om meddelande i särskilda fall av föreskrift rörande djurs vård och behandling eller om tillstånd enligt 8 a §, om *förbud eller åläggande enligt 14 § 4 mom. eller om omhändertagande enligt 17 § andra stycket* lagen om djurskydd;

mål om ersättning enligt 10 § *smittskyddslagen*;

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1969.

¹ Senaste lydelse av 2 § 4:o) se 1967: 708 och av 2 § 16:o) se 1966: 678.

Utdrag av protokoll, hållet i lagrådet den 8 november 1968.

N ä r v a r a n d e:

f. d. justitierådet LIND,
justitierådet ALEXANDERSON,
regeringsrådet RINGDÉN,
justitierådet CONRADI.

Enligt lagrådet den 1 november 1968 tillhandakommet utdrag av protokoll över justitieärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Regenten, Hertigen av Halland, i statsrådet den 18 oktober 1968, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skulle för det i 87 § regeringsformen avsedda ändamålet inhämtas över upprättat förslag till *lag angående ändrad lydelse av 2 § 4:o) och 16:o) lagen den 26 maj 1909 (nr 38 s. 3) om Kungl. Maj:ts regeringsrätt.*

Förslaget, som finns bilagt detta protokoll, föredrogs inför lagrådet av förste länsassessorn Waldemar Hermanson.

Lagrådet yttrade: Hänvisningen i 16:o) nionde stycket till 17 § lagen om djurskydd torde, om lagrådets förslag till utformning av sistnämnda paragraf godtages, böra avse första stycket i paragrafen.

Ur protokollet:

Ingrid Hellström

Utdrag av protokollet över justitieärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Regenten, Hertigen av Halland, i statsrådet på Stockholms slott den 8 november 1968.

N ä r v a r a n d e :

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LANGE, KLING, JOHANSSON, HOLMQVIST, ASPLING, PALME, SVEN-ERIC NILSSON, LUNDKVIST, GUSTAFSSON, GEIJER, MYRDAL, ODHNOFF, WICKMAN, MOBERG.

Chefen för justitiedepartementet, statsrådet Kling, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter lagrådets utlåtande över förslag till *lag angående ändrad lydelse av 2 § 4:o) och 16:o) lagen den 26 maj 1909 (nr 38 s. 3) om Kungl. Maj:ts regeringsrätt.*

Föredraganden redogör för lagrådets yttrande och anför.

Lagrådet har förordat viss jämkning i det remitterade lagförslaget. Denna hänger samman med lagrådets förslag i det förut i dag anmälda ärendet angående ändring i lagen den 19 maj 1944 (nr 219) om djurskydd. I överensstämmelse med vad jag förordat vid anmälan av sistnämnda förslag bör även den nu förordade jämkningen vidtas.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t genom proposition föreslår riksdagen att antaga förslaget till lag om ändrad lydelse av 2 § 4:o) och 16:o) regeringsrättslagen med nu angiven jämkning.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Kungl. Höghet Regenten att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Gunnel Anderson